

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Георги Железов

Национален институт по геофизика, геодезия и география – БАН

Департамент “География”

Секция “Физическа география”

Относно: представена за обсъждане дисертация „Енергийното планиране като ключов инструмент за устойчивото развитие на общините“ с автор Мария Емануилова Манолова, редовен докторант в катедра “Регионална и политическа география” на Геолого-географски факултет при СУ „Св. Климент Охридски”, направление 4.4 Науки за Земята, научна специалност „Икономическа и социална география – регионални геоенергийни ресурси и стратегии”.

Дисертационният труд е разработен в обем от 199 страници, включващи 52 фигури, 26 таблици, библиография от 99 източника и 1 приложения.

Представеният дисертационна теза „Енергийното планиране като ключов инструмент за устойчивото развитие на общините” има актуален характер, който се определя от търсенето на оптимални възможности при процеса на енергийно планиране, което е силно обвързано с подобряването на стопанските показатели, икономическото благосъстояние и развитие на регионите.

Разработката е структурирана в три глави, увод и заключение, които са логически свързани и детайлно характеризират поставената тема, цел и задачи. Всяка глава завършва с изводи и препоръки по отношение на получените резултати, което е удачен подход и създава добри предпоставки за развитието на крайните изводи в изследването.

В уводната част се извежда като водеща постановка, че енергията е движещата сила на всяко едно общество и е неизменна част от развитието на всяка една дейност. Правилната оценка и използване на енергийните ресурси и особено на тези от тях, които са възобновими спомага за увеличаване на заетостта и стопанския растеж.

Обектът и предметът на работата са дефинирани в съответствие с темата и поставените цел и задачи. Предметът е представен преди обекта на изследване, което не е обичайна практика при дисертационите трудове. Аргументацията, че само от община Мадан са изразили желание за обща работа и готовност за споделяне на информацията не е достатъчен довод за избора на моделна територия.

Добро впечатление прави факта, че в работата са приложени разнообразни методи и е разгледан опита при планиране в САЩ, Китай, ЕС, Великобритания, Норвегия и Швеция.

Първа глава разглежда методико-информационната основа на изследователския труд. Подробно са характеризирани съществуващите изследвания в сферата на устойчивото енергийно планиране и информационните източници на изследването. По отношение на използваните методи акцент се поставя върху емпиричните и емпирико-теоретичните методи.

Докторантът е направил подробен анализ на съществуващите концепции и принципи на планиране като на тази основа е изведена теоретичната основа на устойчивото енергийно планиране посредством главните стълбове – бази данни, теории и принципи на планирането и географско пространство и особеност и принципи на устойчиво развитие.

Следващата част поставя акцент върху природоползването и ресурсната ефективност. Отчетен е факта, че при съвременното индустриално развитие се увеличава темпа на нарастване и използване на възобновяеми енергийни източници. Представена е основната насока в работа, която търси връзката между географските особености, геоенергийните ресурси и социално-икономическото състояние на общинско ниво.

В шеста част на главата е разгледана концепцията за устойчиво развитие. Характеризирани са връзките между околна среда и устойчиво развитие, между устойчивото развитие и енергийния сектор, индикатори те за устойчиво развитие в енергийния сектор, типологичните класификации на видовете ефективност и връзките им с устойчивото развитие. Корелационният анализ между факторите, влияещи върху ефективността и нейните измерения при енергийната консумация развива платформата за ползите от енергийната ефективност.

Последната част е свързана с теоретични постановки по отношение на енергийното планиране като са представени различни методи и модели.

Втора глава представя състоянието и перспективите на енергийно планиране. Тя започва с пространен обзор на методите за енергийно планиране в международен план и състоянието на енергийно планиране в България като е отчетена енергийната зависимост на България според Международния индекс на рисковете пред енергийната сигурност.

Направен е анализ на значение на пространственото делене на територията и законодателство в сферата на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници в България. Пета и шеста част характеризират методите и концепциите за енергийно планиране в България и SWOT анализ на методиките за енергийно планиране.

Последната част представя съвременното състояние на планирането в България. Отчетени са основните проблеми при изпълнение на планове и програми и те са свързани с липсата на финансов ресурс и административен капацитет.

От направените изводи може да се изведат като особено съществени развитието на инструменти за оценка на наличните за територията геоенергийни ресурси и унифициран формат за изпълнение на дейностите по процеса на общинско енергийно планиране.

Трета глава развива постановката за местно устойчиво енергийно планиране в община Мадан. Направена е обосновката на избора на община и кратка природогеографска характеристика като са включени и показатели за населението на общината.

Третата част, която е същността на главата разглежда трите етапа и матрицата на местното устойчиво енергийно планиране на община Мадан.

В подготвителния етап се включва създаването на работна група за МУЕП, проучване на стратегията и плановете за развитието на общината, събирането на информация за структурата на енергопотребление на общината, разработване на план за действие, обществена подкрепа и SWOT, изясняване на стойностите на потребената енергия и мащабите на използваните ресурси, оценка и анализ на енергопотреблението, оценка на специфичните енергийни разходи по критерии, съставяне на агрегирана информация за енергопотреблението по целеви групи, сектори и

подсектори и дефиниране на възможните финансови възможности и инструменти.

Вторият същински етап включва оценка на енергийна ефективност и възобновяемите енергийни източници (енергия от Слънцето, енергия от вятъра, енергия от напорната сила на водата, енергия от геотермални ресурси, енергия от биомаса, биогаз, енергия от отпадъци). Важен елемент от изследването е създаването на примерна матрица на енергийното планиране в община Мадан след определяне на приоритетите.

Третият етап „Устойчивост на дейностите“ се осъществява посредством мониторинг и оценка на резултатите от МУЕП, промяна на планираните дейности, изготвяне на доклади и отчетни форми и публичност. От особено значение в работа са разработените индикатори в съответствие с целите, приоритетите и мерките, заложи в Плана за развитие на община Мадан 2014 – 2020 г.

Заклучението на работата обобщава резултатите от проучването като точно кореспондира с основното съдържание. Получените резултати са представителни за направеното изследване и имат важно практико-приложно значение. Приносите като цяло са добре дефинирани и ясно показват достиженията на дисертационния труд.

Докторантът е положил необходимия брой изпити, свързани с обучението и представя две публикации по проблемите разглеждани в дисертационния труд.

Авторефератът е в обем от 51 страници и коректно представя структурата и тематиката на научната разработка.

На базата на направения анализ на представеното изследване мога да заключа, че представената дисертация съдържа допустимите качества и въпреки направените забележки мога да препоръчам на научното жури да присъди научната и образователна степен “доктор” на Мария Емануилова Манолова.

Изготвил становището:.....

Доц. д-р Георги Железов

18.08.2017 г.
гр. София